

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS ATZINUMS

(2017. gada 8. novembris)

par grozījumiem kredītiestāžu un ieguldījumu sabiedrību kapitāla prasību Savienības regulējumā

(CON/2017/46)

(2018/C 34/05)

Ievads un tiesiskais pamats

Eiropas Centrālā banka (ECB) 2017. gada 2. un 20. februārī saņēma Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Parlamenta lūgumus sniegt atzinumu par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 575/2013 attiecībā uz sviras rādītāju, neto stabila finansējuma rādītāju, prasībām pašu kapitālam un atbilstīgajām saistībām, darījuma partnera kredītrisku, tirgus risku, riska darījumiem ar centrālajiem darījumu partneriem, riska darījumiem ar kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem, lieliem riska darījumiem, ziņošanas un informācijas atklāšanas prasībām un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 ⁽¹⁾ (turpmāk – “ierosinātie KPR grozījumi”).

ECB 2017. gada 17. un 20. februārī saņēma Eiropas Parlamenta un Eiropas Savienības Padomes lūgumus sniegt atzinumu par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2013/36/ES attiecībā uz atbrīvotajām sabiedrībām, finanšu pārvaldītājsabiedrībām, jauktām finanšu pārvaldītājsabiedrībām, atalgojumu, uzraudzības pasākumiem un pilnvarām, kā arī kapitāla saglabāšanas pasākumiem ⁽²⁾ (turpmāk – “ierosinātie KPD grozījumi”).

ECB kompetence sniegt atzinumu pamatojas uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 127. panta 4. punktu un 282. panta 5. punktu, jo ierosinātie KPR un KPD grozījumi ietver normas, kas skar ECB uzdevumus saistībā ar kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību saskaņā ar Līguma 127. panta 6. punktu un Līguma 127. panta 5. punktā minēto Eiropas Centrālo banku sistēmas palīdzību sekmīgi īstenot kompetento iestāžu politiku attiecībā uz finanšu sistēmas stabilitāti. ECB Padome ir pieņēmusi šo atzinumu saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas Reglamenta 17.5. panta pirmo teikumu.

Vispārīgi apsvērumi

ECB atbalsta Komisijas banku reformu paketi, ar kuru Savienības tiesību aktos tiks ieviesti globālo regulējuma reformu plānu svarīgi elementi. Sagaidāms, ka Komisijas priekšlikums būtiski nostiprinās regulējuma struktūru, tādējādi palīdzot mazināt riskus banku sektorā. Šāds riska samazināšanas progress pavērs ceļu uz vienlaicīgu un samērīgu progresu riska dalīšanā.

Šis atzinums attiecas uz ECB īpaši nozīmīgiem jautājumiem, kas iedalīti divās daļās: 1) izmaiņas esošajā Savienības normatīvajā un uzraudzības regulējumā; un 2) starptautiski saskaņotu uzraudzības standartu īstenošana.

⁽¹⁾ COM(2016) 850 final.

⁽²⁾ COM(2016) 854 final.

1. Izmāņas esošajā Savienības normatīvajā un uzraudzības regulējumā

1.1. 2. pīlāra precizējumi

1.1.1. Ierosinātie grozījumi Bāzeles III regulējuma ⁽¹⁾ 2. pīlāra prasību īstenošanā Kapitāla prasību direktīvā ⁽²⁾ (KPD) cenšas panākt lielāku uzraudzības konvergenci Savienībā, precīzāk nosakot kapitāla sastāvdaļas un ieviešot 2. pīlāra norādījumus par papildu pašu kapitālu, kā arī ievērojami stingrāk nostiprinot nosacījumus, saskaņā ar kuriem kompetentās iestādes šajā sakarā var īstenot savas uzraudzības pilnvaras.

1.1.2. Lai gan kopumā ECB atbalsta uzraudzības konvergenci, priekšlikums izstrādāt papildu pašu kapitāla prasību regulatīvos tehniskos standartus nav piemērots instruments šā mērķa sasniegšanai.

Pirmkārt, 2. pīlāra prasības attiecas uz konkrētām iestādēm, kas nozīmē, ka kompetentajām iestādēm jāpiemēro vērtējums no uzraudzības viedokļa. Paļaujoties vienīgi uz Eiropas Banku iestādes (EBI) regulatīvajiem tehniskajiem standartiem vai izmantojot tos attiecībā uz dažiem riska elementiem, netiktu radīta uz iestādēm vērsta pieeja, kas balstīta uz risku un ņem vērā iestāžu riska profilu daudzveidību, un faktiski tiktu ierobežota iespēja kompetentajām iestādēm pielāgoties riskiem un nozares attīstībai.

Otrkārt, EBI pamatnostādnes uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesa (UPNP) kopējām procedūrām un metodēm ⁽³⁾ jau nodrošina kopēju pamatu konsekventai UPNP īstenošanai Savienībā, kas ļauj sniegt pienācīgu uzraudzības novērtējumu un ko var papildināt, izmantojot EBI salīdzinošos novērtējumus. Pēdējo gadu laikā konverģence ir ievērojami uzlabojusies, īstenojot šīs pamatnostādnes ⁽⁴⁾ un īstenojot ECB UPNP metodoloģiju, kuru konsekventi piemēro visā Vienotajā uzraudzības mehānismā (VUM) ⁽⁵⁾.

Nemot vērā šo pozitīvo attīstību, ECB uzskata, ka pašreizējais regulējums ir pietiekams un ka vienotais tirgus turpinās gūt labumu no esošo instrumentu konverģences viedokļa, to iespējams papildinot EBA salīdzinošās pārskatīšanas palīdzību.

1.1.3. Turklāt ierosinātie KPD grozījumi piešķir kredītiestādēm, nevis uzraudzības iestādēm tiesības noteiktās robežās izlemt par pašu kapitāla sastāvu, kas tiek turēts, lai izpildītu 2. pīlāra prasības, un izslēdz iespēju noteikt 2. pīlāra prasības tā, ka tās tiek pilnībā izpildītas ar 1. līmeņa pamatkapitālu. ECB uzskata, ka uzraudzības iestādēm vajadzētu saglabāt tiesības noteikt sastāva prasības attiecībā uz pašu kapitālu, un prasīt, lai papildu pašu kapitāla prasības tiktu pildītas vienīgi ar 1. līmeņa pamatkapitālu. Prudenciālu apsvērumu dēļ banku krīze un nesenie tirgus notikumi ir parādījuši, ka, pastāv ievērojami izaicinājumi izmantojot, piemēram, papildu 1. līmeņa instrumentus, kuru zaudējumu segšanas spējas nav tik efektīvas kā 1. līmeņa pamatkapitāla spējas un kuru izmaksas vēl vairāk apdraud kredītiestāžu rentabilitāti. Turklāt ECB prakse kopš tā uzņēmās savus prudenciālās uzraudzības uzdevumus ir bijusi 2. pīlāra prasību noteikšana tā, lai tās var izpildīt ar 1. līmeņa pamatkapitālu. Pieprasot, lai rezerves tiktu nodrošinātas, izmantojot tikai 1. līmeņa pamatkapitālu, Savienības likumdevējas iestādes ir devušas priekšroku augstākās kvalitātes kapitālam. Izmāņas šajā praksē radīs mazāku paredzamību kredītiestādēm un nevienlīdzīgus konkurences apstākļus.

⁽¹⁾ Pieejami Starptautisko norēķinu bankas (SNB) interneta vietnē www.bis.org.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp.).

⁽³⁾ Sk. *Guidelines EBA/GL/2014/13 of the European Banking Authority of 19 December 2014 on common procedures and methodologies for the supervisory review and evaluation process (SREP)*.

⁽⁴⁾ Sk. *EBA Report on the convergence of supervisory practices (EBA-Op-2016-11)*, 14 July 2016, pieejams EBI interneta vietnē www.eba.europa.eu.

⁽⁵⁾ Pamatojoties uz Padomes Regulas (ES) Nr. 1024/2013 (2013. gada 15. oktobris), ar ko Eiropas Centrālajai bankai uztic īpašus uzdevumus saistībā ar politikas nostādņām, kas attiecas uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību (OV L 287, 29.10.2013., 63. lpp.) (VUMR) 4. panta 1. punkta f) apakšpunktu, ECB veic uzraudzības pārbaudes un šim nolūkam ir noteikusi kopēju UPNP metodoloģiju, sk. ECB 2014. gada novembra Banku uzraudzības norādījumus, kas pieejami ECB interneta vietnē www.ecb.europa.eu. Tā rezultātā būtiski palielinājusies nozīmīgām kredītiestādēm uzlikto papildu prasību konsekvence. Jo īpaši attiecībā uz nozīmīgām VUM kredītiestādēm korelācija starp kopējiem UPNP rādītājiem un kapitāla prasībām palielinājusies no 26 % pirms 2014. gada līdz 76 % 2016. gadā (sk. 2016. gada VUM UPNP metodoloģijas bukleta 44. lpp., kas pieejams ECB Banku uzraudzības interneta vietnē www.bankingsupervision.europa.eu).

- 1.1.4. Lai gan kapitāla norādījumu noteikšanas kopējas bāzes ieviešana, palīdzēs konsekventi īstenot šādus norādījumus visā Savienībā, ECB uzskata, ka ierosinātajos KPD grozījumos vajadzētu labāk atspoguļot elastības nepieciešamību, nosakot 2. pīlāra norādījumus. Jo īpaši jāņem vērā saikne starp stresa testa sliekšni un 2. pīlāra norādījumu noteikšanu. Tā kā uzraudzības stresa testi ir sākuma punkts, nosakot 2. pīlāra norādījumus, ierosinātajiem KPD grozījumiem saskaņā ar pašreizējo labāko starptautisko praksi arī būtu jāļauj kompetentajām iestādēm piemērot fiksētu sliekšni stresa testos visās kredītiestādēs, kurš var zemāks par kopējām UPNP kapitāla prasībām (KUKP). Fiksēta sliekšņa piemērošanai jābūt pieejamam kā pastāvīgai iespējai. Turklāt KUKP izmantošanai jābūt pielāgotai stresa testa metodoloģijai. Piemēram, KUKP sliekšņa izmantošana nelabvēlīgā scenārijā prasa piemērot dinamisku bilances pieeju. Tāpat ierosinātajos KPD grozījumos būtu jāiekļauj noteikums par pārskatīšanu pēc trīs gadiem.
- 1.1.5. Turklāt būtu papildus jāprecizē veids, kādā 2. pīlāra norādījumi mijiedarbojas ar apvienotajām rezervju prasībām. Jo īpaši būtu jānovērs iespējamie konflikti ar pretcikliskās kapitāla rezerves politikas mērķi. Tas ietver to, ka tiek svītrotas atsauce uz "ciklisko ekonomikas svārstību" novēršanu, kā uz 2. pīlāra norādījumu politikas mērķi. Turklāt, lai gan ir jāizvairās no 2. pīlāra norādījumu un 2. pīlāra prasību pārklāšanās, ierosinātajos KPD grozījumos jāprecizē, ka, ja stresa testa laikā hipotētiskā situācijā tiek identificēti papildu kredītriska veidi, un tie ir daļa no 2. pīlāra prasībām, kompetentās iestādes saglabā spēju 2. pīlāra vadlīnijās piemērot pasākumus, kas vērsti pret šādiem riskiem.
- 1.1.6. Ierosinātie KDR grozījumi ierobežo kompetento iestāžu tiesības pieprasīt kredītiestādēm sniegt papildu vai biežāku informāciju. Lai gan ECB pilnībā atbalsta galveno mērķi novērst pārskatu sniegšanas dublēšanos un samazināt pārskatu sniegšanas izmaksas, iespēja pieprasīt ad hoc kredītu mikrodatu ir būtiska, lai pienācīgi novērtētu kredītiestāžu riska profilus, cita starpā, UPNP mērķiem. Šos riskus ir grūti pilnībā konstatēt ex ante, izmantojot saskaņotu pārskatu, jo īpaši tādēļ, ka attīstās kredītiestāžu aktivitātes un riski. Turklāt kompetentajām iestādēm vienmēr būs jāapkopo mikrokredītu papildu informācija, lai pienācīgi novērtētu kredītiestāžu stiprās un vājās puses attiecībā uz konkrētiem riskiem vai aktīvu klasēm, piemēram, attiecībā uz ienākumus nenesošiem kredītiem. Tāpēc ECB uzskata, ka šie ierobežojumi būtu jāsvītro no ierosinātajiem KPD grozījumiem.
- 1.1.7. Kompetentajām iestādēm būtu jāļauj piemērot pašu kapitāla prasības, ja procentu likmju risks ir būtisks bažu avots, un ne tikai tad, ja risks pārsniedz noteiktu iepriekš noteiktu sliekšni. Turklāt attiecībā uz EBI ierosinātās pilnvaras precizēt konkrētus jēdzienus, lai pārskatītu kredītiestāžu riska darījumu ar procentu likmju risku, kas rodas no darījumiem, kuri nav saistīti ar tirdzniecību, liecina par izsmeltošu to apstākļu sarakstu, kuros iespējami uzraudzības pasākumi ir vajadzīgi iespējamo procentu likmju izmaiņu dēļ⁽¹⁾. ECB uzskata, ka kompetentajām iestādēm būtu jāpiešķir lielāka elastība uzraudzības pasākumu piemērošanā.
- 1.1.8. Ierosinātie KPD grozījumi nosaka, ka kompetentajām iestādēm pirms jebkādu papildu kapitāla prasību pieņemšanas jākonsultējas ar noregulējuma iestādēm⁽²⁾. Kaut arī ECB atbalsta mērķi panākt efektīvu koordināciju ar noregulējuma iestādēm, priekšlikums par oficiālu apspriešanos ar noregulējuma iestādēm pirms papildu pašu kapitāla prasību noteikšanas vai norādījumu sniegšanas, kā noteikts KPD, būtu nevajadzīgi apgrūtināošs un nepamatoti formāls praktiski, nepilnveidojot pašreizējā režīma būtību. Turklāt pašreizējais saprašanās memorands starp ECB un Vienoto noregulējuma valdi⁽³⁾, ko pirmo reizi īstenoja saistībā ar 2016. gada UPNP lēmumu izstrādi, jau nodrošina efektīvu sadarbību. Ņemot vērā kapitāla norādījumu nesaistošo raksturu, lēmums par šādu norādījumu ieviešanu paliek ārpus kopīgu lēmumu regulējuma, un to vajadzētu attiecināt tikai uz informācijas apmaiņu starp kolēģijas locekļiem.

⁽¹⁾ Sk. ierosināto jauno KPD 98. panta 5.a punktu.

⁽²⁾ Sk. ierosināto jauno KPD 104.c pantu.

⁽³⁾ Vienotās noregulējuma valdes un Eiropas Centrālās bankas 2015. gada 22. decembra saprašanās memorands par sadarbību un informācijas apmaiņu, pieejams ECB interneta vietnē www.ecb.europa.eu.

1.2. Mikrouzraudzības un makrouzraudzības pilnvaru mijiedarbība

ECB kopumā atbalsta to, ka 2. pīlārs vairs netiek izmantots kā viens no makrouzraudzības līdzekļu instrumentiem, taču atkārtoti pauž viedokli, ka, svītrojot 2. pīlāra prasības, nevajadzētu radīt situāciju, ka iestāžu rīcībā nav pietiekamu instrumentu, lai īstenotu savas pilnvaras un sasniegtu savus politikas mērķus ⁽¹⁾. Tādēļ uz ECB atbalstu ierosinātajai 2. pīlāra prasību svītrosānai no makrouzraudzības instrumentu kopuma attiecas nosacījums, ka instrumentu kopums tiek paplašināts un ir darboties spējīgs. Darbības un efektīvs makrouzraudzības regulējums ir īpaši svarīgs monetārajā savienībā, kurā makrouzraudzības politikas ir nepieciešamas, lai risinātu problēmas, kas saistītas ar valstij specifiskām vai sektoram specifiskām nelīdzsvarotām situācijām, tādējādi būtiski papildinot finanšu un uzņēmējdarbības ciklu neviendabīguma novēršanu dalībvalstīs, tādējādi palīdzot saglabāt vienotu tirgus integritāti un nodrošināt finanšu stabilitāti. Tajā pašā laikā pārskatītajā regulējumā būtu jāizvairās no nodalīšanas lēmumu sekmēšanas, kas varētu palielināt tirgus sadrumstalotības risku un radīt šķēršļus banku sistēmas konsolidācijai.

Vispārīgi runājot, ECB atkārtoti to, cik svarīga ir pienācīga makrouzraudzības pārskatīšana, kā tas norādīts ECB atbildē uz Eiropas Komisijas apspriešanos par Savienības makrouzraudzības politikas regulējumu. Tajā pašā laikā attiecībā uz makrouzraudzības regulējuma darbības efektivitātes uzlabošanu kā prioritāti ir jāpieņem vismaz šādi pašreizējā regulējuma pielāgojumi. Pirmkārt, aktivizēšanas mehānisma secības pašreizējā hierarhija ir jāatceļ. Pašreizējā hierarhija rada negatīvus stimulus attiecībā uz instrumentu izvēli un veicina bezdarbību. Otrkārt, makrouzraudzības pasākumu paziņošanas un aktivizēšanas procedūru plašais klāsts ir jāracionalizē, jāvienkāršo un jāsaprot. Tas cita starpā nozīmētu, ka tiek izveidota vienota un vienkāršota aktivizēšanas procedūra makrouzraudzības instrumentu izmantošanai, kas paredzēta Kapitāla prasību regulas ⁽²⁾ (KPR) 458. pantā, un dažādu kapitāla rezervju aktivizēšanas procedūras tiek saskaņotas tādā veidā, kas ļauj makrouzraudzības iestādēm efektīvi un savlaicīgi rīkoties. Šajā sakarā būtu jāizvērtē arī pārmaiņas noteikumos saistībā ar citu sistēmiski nozīmīgu iestāžu kapitāla rezervēm un sistēmiskā riska rezervēm, lai precizētu šo rezervju mērķi un tādējādi novērstu to pārklāšanos, kā arī veicinātu iestāžu īstenoto to piemērošanas efektivitāti. Treškārt, KPD 136. panta 3. punktā noteiktais process ir jāracionalizē tā, lai katra norīkotā iestāde reizi ceturksnī novērtētu atbilstošu pretcikliskās kapitāla rezerves likmi, bet nosaka vai atkārtoti nosaka likmi tikai tad, ja ir mainījusies ciklisko sistēmisko risku intensitātē. Šajā kontekstā ir jāgroza arī pretciklisko rezervju likmes paziņošanas kārtība, lai prasītu VUM dalībvalstu norīkotajām iestādēm paziņot KPD 136. panta 7. punkta a)–g) apakšpunktā norādīto informāciju arī ECB. Visbeidzot, ECB uzskata, ka ir ārkārtīgi svarīgi regulāri pārskatīt makrouzraudzības politikas regulējumu, ņemot vērā analīzes sistēmas attīstību, kā arī praktisko pieredzi saistībā ar politikas īstenošanu. Šajā sakarā jāievieš arī noteikums, kas paredz visaptveroši pārskatīt makrouzraudzības sistēmu nākamo trīs gadu laikā, tostarp instrumentu kopuma darbības jomu un piemērotību.

1.3. Prudenciālo prasību nepiemērošana pārrobežu situācijās

1.3.1. ECB vispārīgi atbalsta, ka tiek ieviesta iespēja kompetentajai iestādei individuāli atcelt prudenciālo prasību piemērošanu meitasuzņēmumam, kura galvenais birojs atrodas dalībvalstī, kas nav tā mātesuzņēmuma dalībvalsts, un tas saskan ar VUM un banku savienības izveidi.

1.3.2. Papildu prudenciālie drošības pasākumi un tehniskie pielāgojumi varētu novērst iespējamās finanšu stabilitātes problēmas, kas rodas, piemērojot šo prasību atcelšanas mehānismu banku savienībai, kura joprojām virzās uz pabeigšanu. Jo īpaši būtu jāievieš divi papildu nosacījumi, lai ļautu meitasuzņēmumiem gūt labumu no prasību atcelšanas: a) meitasuzņēmumi, kam ir tiesības uz prasību atcelšanu, paši par sevi nedrīkst pārsniegt noteiktu robežvērtību, piemēram, VUM noteiktās nozīmīguma robežvērtības; un b) uz prasību atcelšanu jāattiecas 75 % zemākajai robežvērtībai, piem., obligāto pašu kapitāla prasību varētu samazināt ne vairāk kā no 8 % līdz 6 % no kopējās riska darījuma summas. Šajā sakarā garantija būtu nepieciešama tikai attiecībā uz pašu kapitāla prasību summu, kas faktiski atcelta. Turklāt ECB iesaka šos nosacījumus pārskatīt trīs gadus pēc to stāšanās spēkā un jo īpaši apsvērt, vai zemākā robežvērtība nav jāsamazina, ņemot vērā banku savienības attīstību.

⁽¹⁾ Sk. ECB viedokli Eiropas Komisijas rīkotajā apspriešanās par ES makroprudenciālās politikas regulējuma pārskatīšanu (2016. gada 12. decembris), pieejams ECB interneta vietnē www.ecb.europa.eu.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.).

- 1.3.3. Ierosinātos KPR grozījumus būtu papildus jāprecizē, ka mātesuzņēmuma garantija meitasuzņēmumam ir pienācīgi jāatspoguļo kredītriska piesardzības prasībās, kas piemērojamas mātesuzņēmumam. Jo īpaši mātesuzņēmumam būtu jābūt 100 % balsstiesību meitasuzņēmumā.
- 1.3.4. Visbeidzot, būtu jāievieš pienācīgi pārejas pasākumi, lai īstenotu pārrobežu kapitāla prasību atcelšanu, ņemot vērā plānoto turpmāko progresu banku savienībā, kas izklāstīts Komisijas ziņojumā Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Centrālajai bankai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par Banku savienības pabeigšanu ⁽¹⁾ (turpmāk tekstā – “Ziņojums par banku savienības pabeigšanu”).

1.4. 9. starptautisko finanšu pārskatu standartu (9. SFPS) īstenošana

Ierosinātie KPR grozījumi paredz pakāpeniskas ieviešanas periodu paredzamajiem kredīta zaudējumu uzkrājumiem saskaņā ar 9. SFPS ⁽²⁾, lai mazinātu 9. SFPS ietekmi uz kredītiestāžu regulatīvo 1. līmeņa pamatkapitālu ⁽³⁾. ECB iesaka 9. SFPS pagaidu pasākumu periodu uzsākt 2018. gada 1. janvārī ar lineāru pakāpenisku ieviešanu ⁽⁴⁾. Šajā kontekstā Padomes prezidentūra tiek aicināta paātrināt to tiesību aktu pieņemšanu, ar kuriem īsteno pārejas režīmu attiecībā uz 9. SFPS.

Turklāt būtu vēlams pakāpenisku ieviešanu piemērot tikai sākotnējam 1. līmeņa pamatkapitāla samazinājumam 2018. gada 1. janvārī (statiskā pieeja), nevis sagaidāmajām zaudējumu summām, kas saskaņā ar 9. SFPS aprēķinātas pārejas perioda attiecīgajā pārskata datumā (dinamiskā pieeja), jo pēdējā minētā pieeja efektīvi aizkavētu 9. SFPS pilnīgu piemērošanu ⁽⁵⁾.

Lai izvairītos no divkāršas to summu skaitīšanas, kas tiek iekļautas 1. līmeņa pamatkapitālā, ECB iesaka pārejas periodā veikt korekcijas attiecībā uz visām KPR daļām, kuras pieņem, ka 1. līmeņa pamatkapitāls tiek samazināts, t. i., attiecībā uz iekļauto 2. līmeņa kapitālu, neatskaitījumiem atliktā nodokļa aktīvu apjomam un riska darījumu vērtības samazinājumiem attiecībā uz standartizēto pieeju kredītriskam, aizņemto līdzekļu rādītāju un liela riska darījumu sistēmu.

Pārejas pasākumiem būtu jābūt obligātiem visām iestādēm; pretējā gadījumā iestādes, kuras izvēlas tos nepiemērot, varētu piespiest arī citas iestādes pildīt prasības uzreiz, kas būtu pretrunā mērķim dot vairāk laika, lai pielāgotos sākotnējam 1. līmeņa pamatkapitāla samazinājumam, pārejot uz 9. SFPS.

1.5. Papildu atskaitījumi un korekcijas 1. līmeņa pamatkapitālā

ECB atzinīgi vērtē Komisijas paskaidrojumu par KPD 104. panta 1. punkta d) apakšpunkta un VUMR 16. panta 2. punkta d) apakšpunkta piemērošanas jomu, kā izklāstīts Komisijas ziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei par Vienoto uzraudzības mehānismu, kas izveidots saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1024/2013 (turpmāk – “VUM ziņojums”) ⁽⁶⁾, un jo īpaši apstiprinājumu, ka kompetentajām iestādēm ir atļauts pieprasīt kredītiestādei piemērot īpašas korekcijas (atskaitījumus, filtrus vai līdzīgus pasākumus) pašu kapitāla aprēķiniem, ja kredītiestādes piemērotā grāmatvedības uzskaitē netiek uzskatīta par piesardzīgu no uzraudzības viedokļa. ECB uzskata, ka šāds precizējums būtu jāiekļauj tieši KPD tekstā, lai nodrošinātu juridisko noteiktību.

1.6. Starpposma ES mātesuzņēmums

ECB atzinīgi vērtē prasību izveidot starpposma ES mātesuzņēmumus trešo valstu banku grupām ar divām vai vairākām Savienībā reģistrētām iestādēm ar nosacījumu, ka tiek ievēroti noteikti kritēriji vai pārsniegtas robežvērtības ⁽⁶⁾, jo tas ļaus konsolidētās uzraudzības iestādei novērtēt riskus un visas banku grupu finansiālo stabilitāti Savienībā, kā arī konsolidēti piemērot prudenciālās prasības.

⁽¹⁾ COM(2017) 592 final.

⁽²⁾ Sk. *International Accounting Standards Board, IFRS 9 Financial Instruments (2014)*, kas pieejami www.ifrs.org.

⁽³⁾ Sk. ierosināto jauno KPR 473.a pantu.

⁽⁴⁾ Saskaņā ar ierosināto jauno Bāzeles III dokumenta 96.A punktu, sk. *BCBS Standards: Regulatory treatment of accounting provisions – interim approach and transitional arrangements, March 2017*, pieejami SNB interneta vietnē www.bis.org. Pamatojoties uz šo punktu, procentuālās daļas katram gadam nosaka lineāri.

⁽⁵⁾ COM(2017) 591 final.

⁽⁶⁾ Sk. ierosināto jauno KPD 21.b pantu.

Tomēr daži ierosināto KPD grozījumu aspekti ir jāprecizē, lai izvairītos no regulatora arbitrāžas. Pirmkārt, prasība jāpiemēro gan trešo valstu kredītiestādēm, gan filiālēm (t. i., arī gadījumos, kuros trešās valsts grupas darbību Savienībā daļēji vai pilnībā veic filiāles). Otrkārt, pēc tam, kad izveidots starpposma ES mātesuzņēmums, jānosaka prasība, ka trešo valstu banku grupas esošās filiāles, kuras pārsniedz noteiktu robežvērtību, tiek vēlreiz reģistrētas kā tādas kredītiestādes filiāles, kurai ir atļauja Savienībā, lai novērstu regulatora arbitrāžas iespējas, jo trešo valstu filiāļu uzraudzība nav saskaņota. Tāpat ir svarīgi ilgākā termiņā saskaņot trešo valstu filiāļu regulatīvo un uzraudzības regulējumu Savienībā. Treškārt, neatkarīgi no tā, vai starpposma ES mātesuzņēmums reģistrēts kā finanšu pārvaldītājsabiedrība, (jaukta) finanšu pārvaldītājsabiedrība vai kredītiestāde, būtu jānodrošina, ka konsolidētas uzraudzības noteikšanas regulējums nerada rezultātu, kas ir nepiemērots un varētu apdraudēt efektīvu uzraudzību, ko veic kompetentās iestādes, kuras trešās valsts grupas iestādes uzrauga individuāli. Tādēļ, ja starpposma ES mātesuzņēmums reģistrēts kā kredītiestāde, kā arī lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, jāizvērtē tāda kritērija ieviešana, kas ir līdzīgs KPD 111. panta 5. punktā noteiktajam, kā tas šobrīd attiecas uz finanšu pārvaldītājsabiedrībām un jauktām finanšu pārvaldītājsabiedrībām. Turklāt jāprecizē piemērošanas joma un process, kas saistīts ar KPD 111. panta 5. punkta īstenošanu. Ceturtkārt, kolīzijas gadījumā starp trešo valstu tiesību aktiem un prasību par vienotu starpposma ES mātesuzņēmumu, kas varētu liegt vai nepamatoti sarežģīt atbilstību prasībai par starpposma ES mātesuzņēmumu, būtu jāizvērtē iespēja piešķirt atbrīvojumu, lai izņēmuma gadījumos kompetentajām iestādēm būtu rīcības brīvība ļaut izveidot divus atsevišķus starpposma ES mātesuzņēmumus (vai atļaut nošķirt atsevišķas struktūras no starpposma ES mātesuzņēmuma). Šādā gadījumā starpposma ES mātesuzņēmuma robežvērtības prasība būtu jāpiemēro visas trešās grupas līmenī pirms rīcības brīvības izmantošanas, lai šīs rīcības brīvības izmantošanas rezultātā nerastos iespēja apiet starpposma ES mātesuzņēmuma izveidei piemērojamās robežvērtības, kā paredzēts ierosinātajos KPD grozījumos.

1.7. Pārskatu sniegšanas proporcionalitāte

Attiecībā uz mazāku iestāžu pārskatu sniegšanas pienākumiem ECB parasti atbalsta samērīgu pieeju. Dažos gadījumos mazākām iestādēm vajadzētu piemērot vienkāršotas pārskatu sniegšanas prasības atbilstoši to lielumam, sarežģītībai un riskam.

Tiesību aktos noteiktā mazo kredītiestāžu pārskatu sniegšanas biežuma ierosinātā samazināšana⁽¹⁾ neļauj kompetentajām iestādēm pienācīgi uzraudzīt šīs kredītiestādes⁽²⁾. Tiesību aktos noteiktie pārskati ir ļoti svarīgi, jo tie ir viens no svarīgākajiem informācijas avotiem mazāku iestāžu pastāvīgai uzraudzībai. Pienācīgas informācijas pieejamība ļauj kompetentajām iestādēm koriģēt uzraudzības darbību intensitāti attiecībā uz šādām iestādēm. Turklāt neskatoties uz to, ka pārskatu sniegšanas biežuma samazināšana samazinās atbilstības izmaksas mazākām kredītiestādēm no cilvēkresursu viedokļa, maz ticams, ka tas būs mazāk apgrūtinājoši no IT viedokļa, jo mazākām kredītiestādēm joprojām vajadzēs ieviest piemērotas IT sistēmas un lielākā daļa no šīm izmaksām jau ir radušās.

Tā vietā, lai samazinātu tiesību aktos noteikto pārskatu sniegšanas biežumu, ECB iesaka grozīt pārskatu sniegšanas apjomu mazākām iestādēm, tiklīdz EBI ir novērtējusi Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 680/2014⁽³⁾ finansiālo ietekmi uz kredītiestādēm attiecībā uz atbilstības nodrošināšanas izmaksām un uzraudzības ieguvumiem⁽⁴⁾.

Proporcionalitātes principa konsekventa piemērošana būtu sistemātiskāk jāievēro visā KPR. Būtu jāidentificē konkrēti gadījumi, kuros proporcionāls regulējums varētu samazināt atbilstības izmaksas, nekaitējot prudenciālas uzraudzības režīmam. Proporcionalitātes pieeju jo īpaši varētu paredzēt arī iekšējās pārvaldības, atbilstības un piemērotības režīma, atbildības un informācijas sniegšanas jomās.

⁽¹⁾ Sk. ierosināto jauno KPR 99. panta 4. punktu, 101. panta 5. punktu, 394. panta 3. punktu un 430. panta 1. punktu.

⁽²⁾ Šis ierosinājums ietekmētu apmēram 80 % visu mazāk nozīmīgo iestāžu.

⁽³⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 680/2014 (2014. gada 16. aprīlis), ar ko nosaka īstenošanas tehniskos standartus attiecībā uz iestāžu sniegtajiem uzraudzības pārskatiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 (OV L 191, 28.6.2014., 1. lpp.).

⁽⁴⁾ Sk. ierosināto jauno KPR 99. panta 7. punktu.

1.8. *Automātiski ierobežojumi un sadale*

Attiecībā uz ierosinātajiem KPD grozījumiem par maksimālo sadalāmo summu (MSS) ECB atzinīgi vērtē precizējumu attiecībā uz kapitāla uzkrājumu.. Turklāt ECB ierosina MSS iekļaut ne tikai to peļņu, kas gūta pēc pēdējās sadales, bet arī visu starpperioda/gada beigu peļņu, kas vēl nav iekļauta 1. līmeņa pamatkapitālā (atskaitot jau izmaksātās sadales summas). Uzsvars uz nesenāko sadali vai maksājumu ierobežo peļņu, ko var izmantot, lai aprēķinātu MSS. Kredītiestādēm bieži ir vairāki lēmumu pieņemšanas datumi kuponu, dividendžu un prēmiju izmaksai. Jo biežāk kredītiestāde pieņem lēmumus par sadali vai to izmaksā, jo īsāks peļņas radīšanas periods un tādējādi mazāks peļņas apjoms, ko var izmantot MSS aprēķināšanā. Šis ierobežojums nav pamatots, ja starpperioda/gada beigu peļņa, kas vēl nav iekļauta 1. līmeņa pamatkapitālā, ir lielāka par veikto sadali.

1.9. *Kredīts un darījuma partnera kredītrisks*

1.9.1. Lai gan 2. līmeņa tiesību aktos ir visaptveroši precizēta modelēšana attiecībā uz kredīta, tirgus un operacionālo risku, šāds precizējums vēl aizvien nav noteikts attiecībā uz darījuma partnera kredītrisku. ECB iesaka grozīt KPR, lai pieprasītu, ka EBI izstrādā regulatīvus tehniskos standartus ar konkrētiem vērtēšanas kritērijiem attiecībā uz iekšējā modeļa metodi (IMM) un uzlaboto kredīta vērtības korekcijas (A-CVA) metodi. Šajos regulatīvajos tehniskajos standartos sīkāk jānosaka IMM un U-KVM modeļu izmaiņu un paplašinājumu būtiskuma novērtējums. Visbeidzot, būtu jāiekļauj noteikums, kas prasa kredītiestādēm iegūt kompetento iestāžu apstiprinājumu U-KVM pieejas piemērošanai.

1.9.2. Kredītiestādes, kuras jau ieviesušas IMM, neizmanto vienīgi to un izmanto citas (neiekšējas) metodes dažu riska darījumu aprēķināšanai. Tas raisa bažas, ka liels skaits kredītiestāžu iespējams nespēs ievērot prasību, ka IMM nedrīkst piemērot kopā ar citām metodēm. Šajā nolūkā KPR jāgroza, lai kredītiestādes varētu saņemt atļauju pastāvīgi daļēji izmantot IMM attiecībā uz darījuma partnera kredītrisku, kā tās to dara attiecībā uz citiem riska veidiem.

1.9.3. Turklāt pašreizējie KPR noteikumi termiņa parametru noteikšanai ir jāpaplašina, lai tie attiektos uz atvasināto finanšu instrumentu un vērtspapīru finansēšanas darījumu riskiem un atklātā termiņa darījumiem.

1.9.4. Komisijas ierosinātā uzraudzības deltas definīcija jaunai standartizētai pieejai darījuma partneru kredītriska noteikšanai ir jāaskaņo ar matemātiski pareizu Bāzeles Banku uzraudzības komitejas (BBUK) standartiem.

1.10. *Finanšu pārvaldītājsabiedrību un jauktu finanšu pārvaldītājsabiedrību režīms*

1.10.1. ECB atbalsta finanšu pārvaldītājsabiedrību un jauktu finanšu pārvaldītājsabiedrību uzraudzības saskaņošanu un uzlabošanu. Ir svarīgi, lai konsolidētās uzraudzības darbības varētu tieši vērst pret banku grupas mātesuzņēmumu, neatkarīgi no tā, vai tā ir kredītiestāde vai pārvaldītājsabiedrība. Šajā ziņā galvenais uzraudzības mērķis ir nodrošināt, ka mātesuzņēmums pārvalda un koordinē savus meitasuzņēmumus tā, lai efektīvi veicinātu konsolidēto uzraudzību. Kopumā jaunajam regulējumam būtu jāņem vērā finanšu pārvaldītājsabiedrības vai jauktas finanšu pārvaldītājsabiedrības īpašās iezīmes, kā arī būtu pietiekami jāņem vērā tās loma grupā, lai izvairītos no pārmērīgiem šķēršļiem grupas darbībai.

1.10.2. Daži ierosināto KPD un KPR grozījumu aspektus būtu vēlams uzlabot vai precizēt. Piemēram, ir nepieciešams precizējums tam, kā ierosinātie grozījumi attiecībā uz finanšu pārvaldītājsabiedrību un jauktu finanšu pārvaldītājsabiedrību licencēšanu ir saistīti ar spēkā esošajiem noteikumiem par būtiskas līdzdalības uzraudzību. Turklāt ierosinātajos KPD un KPR grozījumos nav pietiekami skaidri noteikts, kuri no pašreizējiem noteikumiem, kas atsaucas uz "kredītiestādi", jāuztver kā tādi, kas ietver finanšu pārvaldītājsabiedrību un jauktu finanšu pārvaldītājsabiedrību konsolidētās uzraudzības nolūkā. Papildu precizējumi ir vajadzīgi arī attiecībā uz jau notiekošajiem uzraudzības pasākumiem, ko konsolidētās uzraudzības iestāde var piemērot finanšu pārvaldītājsabiedrībai un jauktai finanšu pārvaldītājsabiedrībai.

1.10.3. Turklāt jāņem vērā ierosināto grozījumu ietekme uz KPD 111. pantu. Īpašas bažas rada tas, ka konsolidētās uzraudzības iestāde varētu būt atšķirīgā jurisdikcijā no finanšu pārvaldītājsabiedrības vai jauktas finanšu pārvaldītājsabiedrības. Konsolidētās uzraudzības iestādei būtu jānodrošina, ka finanšu pārvaldītājsabiedrība vai jaukta finanšu pārvaldītājsabiedrība, kas reģistrēta citā dalībvalstī, ievēro konsolidētās prasības. Ierosinātajos KPD grozījumos jāietver noteikumi, kuros sīkāk noteikts, kā šādā gadījumā efektīvi veikt pārrobežu sadarbību.

1.10.4. Visbeidzot, ierosinātajos KPD grozījumos būtu jāiekļauj noteikumi, kas precizē esošo finanšu pārvaldītājsabiedrību un jaukto finanšu pārvaldītājsabiedrību, uz kurām attiecas šie noteikumi, regulējumu.

1.11. *Lielu pārrobežu ieguldījumu sabiedrību uzraudzība*

Lielas un sarežģītas bankām līdzīgas ieguldījumu sabiedrības, kuras sniedz ieguldījumu pakalpojumus, kas ietekmē to bilanci, un jo īpaši tās, kurām ir pārrobežu operācijas, var radīt lielākus finanšu stabilitātes riskus, kā arī paaugstinātu citu banku ietekmes risku. ECB uzskata, ka lielu pārrobežu bankām līdzīgu ieguldījumu sabiedrību konsolidēta un individuāla uzraudzība Savienībā dod pamatu turpmākai rīcībai, lai nodrošinātu prudenčuārus un konsekventus uzraudzības standartus, kas samērojami ar riskiem, kurus šādi uzņēmumi var radīt. Viena no iespējām būtu grozīt KPD/KPR, lai nodrošinātu, ka lielās pārrobežu ieguldījumu sabiedrības tiek uzskatītas par kredītiestādēm⁽¹⁾. Tas būtu būtiski ieguldījumu sabiedrībām, kuras bieži veic bankām līdzīgas darbības, kuru veids ir tāds, kuru veic arī bankas. Attiecībā uz ieguldījumu sabiedrībām, kas nav šajā kategorijā, jāsauglabā pašreizējā atšķirīgā attieksme, kas atspoguļota nacionālajos noteikumos.

1.12. *Nacionālās pilnvaras*

1.12.1. VUMR piešķir ECB īpašus uzdevumus saistībā ar kredītiestāžu prudenčuālu uzraudzību, lai veicinātu kredītiestāžu drošību un stabilitāti un finanšu sistēmas stabilitāti. Šie uzdevumi tiek veikti, pilnībā ievērojot iekšējā tirgus vienotību un integritāti, kā arī vienlīdzīgu attieksmi pret kredītiestādēm un mērķi novērst regulējuma arbitražu⁽²⁾. Šajā nolūkā ECB ir jāpiemēro visi attiecīgie Savienības tiesību akti un gadījumos, kuros šie tiesību akti ir direktīvas – nacionālie tiesību akti, ar kuriem transponē šīs direktīvas⁽³⁾, jo īpaši KPD un Banku sanācības un noregulējuma direktīvu⁽⁴⁾ (BSND). Tomēr dažas uzraudzības pilnvaras Savienības tiesību aktos nav īpaši minētas, un nacionālo tiesību aktu atšķirības izraisa asimetrijas ECB uzraudzības pilnvarās dažādās iesaistītajās dalībvalstīs.

1.12.2. Šajā sakarā ECB jau ir pārbaudījusi esošo uzraudzības pilnvaru apjomu un ir izstrādājusi pieeju, lai nodrošinātu ECB pilnvaru konsekventu interpretāciju. Neraugoties uz šo ECB kompetences precizējumu, kopēja juridiskā pamata Savienības tiesību aktos noteikšana šīm pašreizējām uzraudzības pilnvarām radīs pamatu to transponēšanai un palīdzēs precizēt interpretāciju attiecībā uz to, vai konkrēta kompetence, kas piešķirta saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem, ir ietverta konkrētā ECB uzticētā uzdevumā. Turklāt tas veicinātu Savienības banku uzraudzības līdzvērtību, saskaņojot kompetento iestāžu uzraudzības pilnvaras. Šajā nolūkā Savienības tiesību aktos būtu jāietver skaidra atsauce uz papildu uzraudzības pilnvarām vairākās jomās, lai izvairītos no juridiskas neskaidrības attiecībā uz ECB tiesajām uzraudzības pilnvarām un nodrošinātu uzraudzības pilnvaru vienlīdzību visā banku savienībā. Šīs jomas galvenokārt ir saistītas ar iegādēm trešās valstīs, apvienošanu, aktīvu pārvešanu un citiem stratēģiskiem lēmumiem, grozījumiem kredītiestāžu statūtos un to akcionāru līgumos par balsstiesību izmantošanu, kredītu piešķiršanu saistītajām personām, kredītiestāžu darbību ārpalpojumu sniegšanā, uzraudzības pilnvarām attiecībā uz ārējiem revidentiem un papildu pilnvarām saistībā ar kredītiestāžu licencēšanu.

1.13. *Atbilstības un piemērotības novērtējums un personas, kas pilda pamatfunkcijas*

1.13.1. Pašlaik KPD nenosaka prasības attiecībā uz procedūru, kas kompetentajām iestādēm jāizmanto, veicot vadības struktūru locekļu novērtēšanu. Tā rezultātā nacionālā prakse ievērojami atšķiras attiecībā uz novērtējuma laiku, termiņiem un to, vai novērtējums notiek pirms vai tieši pēc iecelšanas amatā. ECB iesaka grozīt Savienības tiesību aktus, lai vairāk saskaņotu atbilstības un piemērotības novērtējumu procesus.

⁽¹⁾ Sk. Ziņojumu par banku savienības pabeigšana 19. lpp. un VUM ziņojuma 8. lpp.

⁽²⁾ Sk. VUMR 1. panta pirmo daļu.

⁽³⁾ Sk. VUMR 4. panta 3. punktu.

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/59/ES (2014. gada 15. maijs), ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atvēršanas noregulējuma režīmu un groza Padomes Direktīvu 82/891/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/ES, 2012/30/ES un 2013/36/ES, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 un (ES) Nr. 648/2012 (OV L 173, 12.6.2014., 190. lpp.).

1.13.2. Personām, kas pilda pamatfunkcijas, ir svarīga ietekme uz kredītiestāžu pārvaldību ikdienā un to vispārējo vadības struktūru. ECB iesaka grozīt Savienības tiesību aktus, lai tajos iekļautu personu, kas pilda pamatfunkcijas, definīciju un precizētu augstākās vadības definīciju. Turklāt, lai saskaņotu nacionālās pieejas, būtu jāiekļauj noteikums par kompetento iestāžu pilnvarām, novērtējot nozīmīgu iestāžu personas, kas pilda pamatfunkcijas.

1.14. *Informācijas sniegšana*

Pašreizējā Savienības regulējumā ir tikai dažas konkrētas atsauces uz kompetento iestāžu, kuras atbild par prudenciālo uzraudzību, un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas iestāžu sadarbības nepieciešamību⁽¹⁾. Nav arī skaidru noteikumu, kas reglamentē kompetento iestāžu, kuras atbild par prudenciālo uzraudzību, un iestāžu, kuras atbild par strukturālās nodalīšanas noteikumu piemērošanu, sadarbību. ECB iesaka grozīt KPD noteikumus par konfidenciālas informācijas sniegšanu, lai nepārprotami noteiktu sadarbību ar šīm citām iestādēm.

1.15. *Piespiedu izpildes un sankciju režīms*

Pārkāpumu sarakstā, uz kuriem attiecas sankcijas saskaņā ar KPD, neietilpst vairāki svarīgi pārkāpumi, t. sk. attiecībā uz 1. pīlāra kapitāla prasībām, kompetentās iestādes pieņemtiem uzraudzības noteikumiem un lēmumiem, prasību lūgt iepriekšēju atļauju un pienākumiem sniegt paziņojumus kompetentajai iestādei. Tādēļ dalībvalstīm ir rīcības brīvība attiecībā uz to, vai pilnvarot kompetentās iestādes piemērot administratīvus sodus šādos gadījumos. Šī pieeja var radīt neatbilstības starp dalībvalstīm un mazināt prudenciālo prasību efektīvu izpildi. Lai to novērstu, ECB ierosina paplašināt to pārkāpumu sarakstu, par kuriem var piemērot sankcijas.

1.16. *Izvēles iespējas un rīcības brīvības*

1.16.1. Prudenciālā regulējuma nacionālo izvēles iespēju un rīcības brīvību pastāvēšana nepieļauj vienota noteikumu kopuma izveidošanos Savienības līmenī un rada papildu sarežģījumu un izmaksu līmeni, tajā pašā laikā dodot iespēju regulatora izvēlei. Jo īpaši dalībvalstu izvēles iespējas rada šķēršļus efektīvai VUM darbībai, kurai jāņem vērā atšķirīgi noteikumi un prakse iesaistītajās dalībvalstīs. Vienlaicīga un atšķirīga šādu iespēju izmantošana rada sadrumstalotus regulējumus, kas var kavēt ECB uzraudzības netraucētu darbību iesaistītajās dalībvalstīs un attiecībā uz riska darījumiem, kas saistīti ar trešām valstīm.

1.16.2. Dažos gadījumos šīs atšķirības ietekmē arī uzraudzības pilnvaras. Tādēļ šīs nepamatotās izvēles iespējas un rīcības brīvības, kuras nav pamatotas no prudenciālās uzraudzības viedokļa, būtu jāsamazina tieši 1. līmeņa tiesību aktos. Tāpat būtu jānovērš jaunu izvēles iespēju un rīcības brīvības ieviešana, kā tas ir, piemēram, ierosināto CPR grozījumu gadījumā kapitāla ieguldījumu jomā.

1.17. *Pašu kapitāla prasības riska darījumiem ar centrālajiem darījuma partneriem (CDP)*

ECB atbalsta iepriekš noteiktā atbrīvojuma perioda ieviešanu ierosinātajos KPR grozījumos attiecībā uz pašu kapitāla prasības riska darījumiem ar CDP. Šis iepriekš noteiktais atbrīvojuma periods ļautu iestādēm izvērtēt trešo valstu CDP, kas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 648/2012⁽²⁾ 25. pantu ir iesniegusi pieteikumu to atzīt par kvalificētu CDP. Šāds atbrīvojuma periods ir svarīgs, lai nodrošinātu iestādēm juridisko noteiktību attiecībā uz to riska darījumu regulējumu attiecīgajā laika periodā. Tomēr ECB uzskata, ka, piešķirot maksimālo atbrīvojuma periodu, kas ir pieci gadi pēc atzīšanas pieteikuma iesniegšanas dienas (ja Komisija vēl nav pieņēmusi īstenošanas aktu), var uzskatīt par pārmērīgu, ņemot vērā potenciālās finansiālās stabilitātes sekas, kas izriet no riska darījumiem ar neatzītiem trešo valstu CDP. Tādēļ ECB ierosina noteikt īsāku maksimālo atbrīvojuma termiņu riska darījumiem ar trešo valstu CDP, kas vēl nav atzīti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 648/2012 25. pantu.

⁽¹⁾ Šāda veida sadarbību konkrēti neparedz ne KPD, ne Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 684/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK (OV L 141, 5.6.2015., 73. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 648/2012 (2012. gada 4. jūlijs) par ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem, centrālajiem darījumu partneriem un darījumu reģistriem (OV L 201, 27.7.2012., 1. lpp.).

2. Starptautiski atzītu uzraudzības standartu ieviešana

ECB atzinīgi vērtē starptautiski atzītu uzraudzības standartu ieviešanu Savienības tiesību aktos. Ņemot vērā globālās finanšu sistēmas savstarpējo saistību, nepieciešams nodrošināt salīdzināmību līdzvērtīgus konkurences apstākļus.

2.1. Aizņemto līdzekļu rādītājs

2.1.1. ECB atbalsta aizņemto līdzekļu rādītāja prasības ieviešanu Savienības tiesību aktos, un tās noteikšanu 3 % līmenī, kas atbilst BBUK standartiem un EBI ieteikumiem⁽¹⁾. ECB iesaka Eiropas Savienībā detalizēti īstenot aizņemto līdzekļu rādītāja standartus, pienācīgi ņemot vērā notiekošo starptautisko diskusiju rezultātus, jo īpaši BBUK ietvaros, kā arī jebkādos turpmākus notikumus starptautiskā līmenī.

2.1.2. Ierosinātais KPR grozījums novērš esošo rīcības brīvību kompetentajām iestādēm atbrīvojot no piesaistīto līdzekļu rādītāja riska vērtības jebkādos grupas iekšējos riska darījumus, kas jau ir atbrīvoti no riska svēruma un riska darījumiem, kas izriet no regulēto iekrājumu pārsniegšanas⁽²⁾, un tā vietā ievieš automātiskus atbrīvojumus attiecībā uz šiem riska darījumiem⁽³⁾. ECB uzskata, ka kredītiestādēm vajadzētu atļaut izslēgt šos riska darījumus no aizņemto līdzekļu rādītāja, ja kompetentā iestāde pēc aizņemto līdzekļu risku novērtējuma devusi iepriekšēju apstiprinājumu, kā tas ir pašreiz spēkā esošajos Savienības tiesību aktos. Attiecībā uz nozīmīgām VUM iestādēm novērtējums balstās ECB norādījumos par Savienības tiesību aktos pieejamām izvēles iespējām un rīcības brīvībām⁽⁴⁾.

2.1.3. Ja tiek saglabāts atbrīvojums riska darījumiem, kas izriet no oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem⁽⁵⁾, tas būtu jāierobežo nepieciešamajā apmērā, ciktāl to pamato Savienības vajadzības un nevis nacionālās izvēles, jo tas ir novirze no BBUK standartiem. Riska darījumu, kas izriet no veicināšanas aizdevumiem, automātiska atbrīvošana no riska darījumu pasākumiem⁽⁶⁾ arī atšķiras no BBUK standartiem un ir pretrunā ar aizņemto līdzekļu rādītāja pamatojumu, jo tā ir riskā nebalstīts pasākums. Turklāt šis automātiskais atbrīvojums neatbilst EBI ieteikumiem un kavē efektīvu aizņemto līdzekļu rādītāja salīdzinājumu visā tirgū. Visbeidzot, vairāku atbrīvojumu formulējums, kas bieži vien ir neskaidrs attiecībā uz nosacījumiem, kas jāievēro, var ļaut iestādēm interpretēt atbrīvojumus dažādos veidos, kā rezultātā iespējams, ka atbrīvojumi ir plašāk piemērojami un nav paredzēti ļoti konkrētiem gadījumiem.

2.1.4. ECB atbalsta īpašas aizņemto līdzekļu rādītāja piemaksas ieviešanu globālām sistēmiski nozīmīgām iestādēm (G-SNI), kuras pamatā jābūt starptautiskajiem šādu prasību izstrādes un kalibrēšanas standartiem, tiklīdz tie tiks pabeigti. Papildu prasībām attiecībā uz G-SNI būtu jāatspoguļo to sistēmiskā nozīmība un jānodrošina papildu zaudējumu absorbēšanas spēja, kas nepieciešama, lai nodrošinātu papildu aizsardzību pret to iespējamiem darbības traucējumiem.

2.1.5. Ierosinātie KPR grozījumi arī paredz kompensēt sākotnējo maržu atvasinātajiem riska darījumiem, kas saistīti ar klientu klīringu, kas ir vēl viens elements, kas atšķiras no BBUK standartiem. Šādu darījumu sākotnējās maržas regulējums ir sensitīvs jautājums, kas pašlaik tiek vērtēts starptautiskā līmenī. Tā īstenošanai Savienībā būtu jāatspoguļo šis izvērtēšanas secinājumi pēc to pabeigšanas⁽⁷⁾.

2.1.6. Ierosinātie KPR grozījumi saglabā pašreizējo aizņemto līdzekļu rādītāja aprēķināšanas metodi, pamatojoties uz ceturkšņa beigu bilanci⁽⁸⁾. ECB iesaka pārskatīt šo noteikumu, ņemot vērā notiekošās starptautiskās diskusijas par aizņemto līdzekļu rādītāja aprēķināšanas atsaucē periodu.

2.1.7. Jautājums par to, par ko uzskatīt centrālās bankas rezerves, aprēķinot aizņemto līdzekļu rādītāja risku, ir vēl viens sensitīvs jautājums, kas pašlaik tiek vērtēts starptautiskā līmenī. Aizņemto līdzekļu rādītāja ieviešanai Savienības tiesību aktos būtu jāņem vērā šis izvērtēšanas secinājumi pēc to pabeigšanas.

⁽¹⁾ EBA Report on the leverage ratio requirements under Article 511 of the CRR (No. EBA-Op-2016-13), 3 August 2016, pieejams EBI interneta vietnē www.eba.europa.eu.

⁽²⁾ Sk. ierosināto jauno KPR 429.a panta 1. punkta j) apakšpunktu.

⁽³⁾ Sk. ierosināto jauno KPR 429.a pantu.

⁽⁴⁾ Sk. ECB norādījumi par Savienības tiesību aktos pieejamām izvēles iespējām un rīcības brīvībām (konsolidēta versija), pieejami ECB banku uzraudzības interneta vietnē www.bankingsupervision.europa.eu.

⁽⁵⁾ Sk. ierosināto jauno KPR 429.a panta 1. punkta f) apakšpunktu.

⁽⁶⁾ Sk. ierosināto jauno KPR 429.a panta 1. punkta e) apakšpunktu.

⁽⁷⁾ Sk. BCBS Consultative Document: Revisions to the Basel III leverage ratio framework, 25 April 2016, pieejams SNB interneta vietnē www.bis.org.

⁽⁸⁾ Sk. ierosināto jauno KPR 429. panta 2. punktu saistībā ar Īstenošanas regulas (ES) Nr. 680/2014 14. panta 2. punktu.

- 2.1.8. ECB piekrīt EBI ieteikumam, ka CDP nevajadzētu piemērot aizņemto līdzekļu rādītāja prasību pat tad, ja šīm iestādēm dažās dalībvalstīs ir bankas darbības licence. Šo CDP atbrīvojuma no aizņemto līdzekļu rādītāja pamatā ir īpašie drošības pasākumi, kas Regulā (ES) Nr. 648/2012 noteikti CDP, un tas, ka CDP saistības, piemēram, noguldījumu veidā turētās maržas, tiek galvenokārt uzkrātas riska pārvaldības nolūkos, nevis ieguldījumu darbību finansēšanai.
- 2.2. *Neto stabila finansējuma rādītājs (NSFR):*
- 2.2.1. Ierosinātie KPR grozījumi atšķiras no BBUK standartiem attiecībā uz 1. līmeņa augstas kvalitātes likvidiem aktīviem, 5 % koeficienta vietā piemērojot 0 % prasīto stabila finansējuma (PSF) koeficientu ⁽¹⁾. ECB ierosina saglabāt 1. līmeņa augstas kvalitātes likvidu aktīvu (izņemot skaidro naudu un centrālās bankas rezerves, kurām vajadzētu piemērot 0 % PSF koeficientu) neto stabila finansējuma prasību, jo uz šiem aktīviem attiecas zināms cenu risks viena gada laikposmā, pat nepastāvot stresa scenārijiem. Ieviest tādu pašu režīmu kā likviditātes seguma rādītāja gadījumā nav pareizi, ņemot vērā divu standartu atšķirīgos termiņus.
- 2.2.2. Ierosinātie KPR grozījumi no BBUK standartiem atšķiras arī attiecībā uz turpmāko finansējuma risku atvasināto instrumentu līgumos ⁽²⁾. ECB atzinīgi vērtē EBI pilnvaras ziņot Komisijai par iespēju pieņemt vairāk uz risku orientētu pasākumu ⁽³⁾, ņemot vērā, ka BBUK standarti nav pietiekami uz risku orientēti ⁽⁴⁾. Tomēr ierosinātajos pārejas pasākumos ir noteikti konceptuāli trūkumi, kas ievieš regulējuma arbitrāžas iespējas, un to ietekme uz kredītiestādēm vēl nav novērtēta. Tādēļ, kamēr nav konstatēta piemērotāka metodoloģija, ECB ierosina pārejas režīmu saskaņot ar BBUK standartiem.
- 2.2.3. Attiecībā uz nodrošināto aizdevuma darījumu režīmu nodrošinātajiem un nenodrošinātajiem darījumiem ar finanšu darījumu partneriem, kuru atlikušais termiņš ir mazāks par sešiem mēnešiem, ierosinātajos KPR grozījumos tiek piemērots zemāks PSF koeficients nekā paredzēts BBUK standartos ⁽⁵⁾. Visiem NSFR ietvertajiem nodrošinātajiem darījumiem piemēroto faktoru visaptverošu pārskatu vajadzētu veikt, pamatojoties uz padziļinātu analīzi, nosakot, vai konkrēta nodrošinājuma un termiņu faktori ir pienācīgi kalibrēti. Līdz šādas pārskatīšanas veikšanai ECB ierosina piemērot BBUK standartiem paredzētos PSF faktoros.
- 2.2.4. Ierosinātie KPR grozījumi ietver atbrīvojumu no NSFR prasībām attiecībā uz aktīviem un pasīviem, kas tieši saistīti ar parastām nodrošinātajām obligācijām, kuras atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2009/65/EK ⁽⁶⁾, kā arī obligācijām ar negarantētu pamatsummas atmaksu un obligācijām ar atmaksas nosacījuma pagarinājumu, kuras atbilst noteiktiem termiņa iestāšanās kritērijiem ⁽⁷⁾. ECB atbalsta EBI ieteikumu, ka atbrīvojumu jāpiešķir vienīgi pilnībā finansētām nodrošinātām obligācijām ar atmaksas nosacījuma pagarinājumu, ņemot vērā, ka tās nerada finansējuma risku emisijas bankai ⁽⁸⁾. Taču ECB ierosina citas nodrošinātās obligācijas neatbrīvot no NSFR prasībām, jo šādām obligācijām līdzīgi kā citām ilgāka termiņa saistībām piemīt ievērojami finansējuma riski, kurus nemazina šādu obligāciju struktūras iezīmes. Ņemot vērā nodrošināto obligāciju lielo nozīmi banku finansēšanā, *de facto* atbrīvojums lielākajai daļai neatmaksāto nodrošināto obligāciju rada prudenciālo standartu ievērojamu samazinājumu.

⁽¹⁾ Sk. ierosināto jauno KPR 428.r panta 1. punkta a) apakšpunktu un 37. punktu BBUK dokumentā *Basel III: the net stable funding ratio, October 2014* (turpmāk – “BBUK NSFR regulējums”), pieejams SNB interneta vietnē www.bis.org.

⁽²⁾ Sk. ierosināto jauno KPR 428.u panta 2. punktu, un 428.x panta 2., 3. un 4. punktu.

⁽³⁾ Sk. ierosināto jauno KPR 510. panta 4. un 5. punktu.

⁽⁴⁾ Sk. Eurosistēmas viedokli par Eiropas Komisijas DG FISMA apspriešanās dokumentu par papildu apsvērumiem attiecībā uz neto stabila finansējuma rādītāja ieviešanu Eiropas Savienībā, 2016. gada 14. septembris.

⁽⁵⁾ Sk. ierosināto jauno KPR 428.s panta b) punktu un 428.u panta 1. punkta a) un b) apakšpunktu, kā arī BBUK NSFR regulējuma 38. punktu un 39. punkta b) apakšpunktu.

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/65/EK (2009. gada 13. jūlijs) par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU) (OV L 302, 17.11.2009., 32. lpp.).

⁽⁷⁾ Sk. ierosināto jauno KPR 428.f panta 2. punkta c) un d) apakšpunktu.

⁽⁸⁾ Sk. 6. ieteikumu *EBA Report on Net Stable Funding Requirements under Article 510 of the CRR (EBA Op/2015/22) of 15 December 2015*, pieejams EBI interneta vietnē www.eba.europa.eu.

2.3. Tirdzniecības portfeļa fundamentāla pārskatīšana

2.3.1. ECB atzinīgi vērtē to, ka Savienības tiesību aktos tiek ieviests jaunais BBUK standarts attiecībā uz tirgus risku, kas radies tirdzniecības portfeļa fundamentālas pārskatīšanas (TPFP) ⁽¹⁾ rezultātā. ECB iesaka Eiropas Savienībā detalizēti īstenot TPFP standartu, jo īpaši piemērotus pārejas pasākumus, pienācīgi ņemot vērā notiekošo starptautisko diskusiju rezultātus, jo īpaši BBUK ietvaros, kā arī jebkādos turpmākus notikumus starptautiskā līmenī. Turklāt pašlaik paredzētais divu gadu īstenošanas periods var nebūt pietiekams, lai iestādes varētu apliecināt savu atbilstību prasībām un lai uzraudzības iestādes varētu pienācīgi novērtēt un apstiprināt tirgus riska modeļus. Tas tādēļ, ka iekšējo modeļu pieejas vairāku nozīmīgu aspektu tehniskās specifikācijas tiks noteiktas regulatīvajos tehniskajos standartos, kuri būs pieejami tikai ilgāku laiku pēc ierosināto KPR grozījumu stāšanās spēkā. Tādēļ būtu ieteicams pagarināt īstenošanas fāzi.

2.3.2. Ierosinātais pārejas regulējums, kas ievieš TPFP kapitāla prasību ievērojamu pazeminošu recalibrāciju (35 %) trīs gadu periodā, ir iemesls bažām, jo tā rezultātā tirgus riska kapitāla prasības konkrētām iestādēm varētu būt ievērojami zemākas par pašreizējiem līmeņiem. Lai gan pārejas periods var palīdzēt mazināt ietekmi uz kredītiestāžu kapitāla prasībām, ECB ierosina pārejas kalibrāciju pakāpeniski samazināt, ievērojot iepriekš noteiktu grafiku un apvienojot ar zemāko līmeni, lai neļautu tirgus riska kapitāla prasībām kļūt mazākām par pašreizējiem līmeņiem.

Attiecībā uz papildu pārmaiņām tirgus riska regulējumā, lai sasniegtu izteiktāku proporcionalitāti, ECB uzskata, ka ierosinātie KPR grozījumi, kuri iestādēm ar maziem tirdzniecības portfeļiem ļauj izmantot vienkāršotas pieejas, ir adekvāts papildinājums, ciktāl piemērošanas robežvērtības tiek paturētas ierosinājumā noteiktajā līmenī. Tomēr ierosinātajai vienkāršotajai standarta pieejai būtu jābūt pietiekami uz risku orientētai un tās rezultātā būt jāpiemēro kapitāla prasības, kas ir adekvātas, salīdzinot ar jaunajām pieejām, kuras piemēro lielākām kredītiestādēm. Šajā nolūkā, veicot nākošās KPR pārskatīšanas, būtu jāņem vērā attiecīgā attīstība BBUK līmenī.

2.3.3. Ierosinātajos KPR grozījumos daži būtiski BBUK standartu elementi, piemēram peļņas un zaudējumu attiecināšanas pārbaudes specifikācija, nav iekļauti tieši 1. līmeņa tiesību aktos, atstājot tos vēlāk pieņemtiem deleģētajiem tiesību aktiem. ECB ierosina šos elementus iekļaut tieši KPR, tehniskajos standartos ieviešot tikai tehniskās specifikācijas.

2.3.4. Ierosinātie KPR grozījumi piešķir ievērojamu modeļu izstrādes brīvību kredītiestādēm, kas varētu izraisīt nopietnas atšķirības uzraudzības praksē un riska modelēšanā. Lai to novērstu, ECB ierosina KPR iekļaut ierobežojumus modeļu izstrādei, kas, pamatojoties uz salīdzinošām studijām, izveidoti kā daļa no TPFP.

2.3.5. Atšķirībā no BBUK standartiem ierosinātie KPR grozījumi ļauj kredītiestādēm bez ierobežojumiem izvēlēties tirdzniecības nodaļas, attiecībā uz kurām tās piesakās iekšējā modeļa apstiprināšanai, un tirdzniecības nodaļas, attiecībā uz kurām tās patur standartizēto pieeju. Lai novērstu regulatora arbitražu, kompetentajām iestādēm, pamatojoties uz pieeju, kuru kredītiestādes izvēlējušās salīdzināmām tirdzniecības nodaļām, būtu jāspēj noteikt tādu tirdzniecības nodaļu iekļaušanu iekšējā modeļa pieejā, attiecībā uz kurām, kompetentās iestādes uzskata, ka tām tur jābūt.

ECB personāla konkrēti redakcionāli priekšlikumi par ierosinātajiem grozījumiem KPR un KPD ir izklāstīti atsevišķā tehniskā darba dokumentā, kuram pievienots attiecīgs paskaidrojuma teksts. Tehnisko darba dokumentu nav apstiprinājusi ECB Padome. Tehniskais darba dokuments ir pieejams angļu valodā ECB interneta vietnē.

Frankfurtē pie Mainas, 2017. gada 8. novembrī

ECB prezidents

Mario DRAGHI

⁽¹⁾ BCBS Standards: Minimum capital requirements for market risk, January 2016, pieejams SNB interneta vietnē www.bis.org.